

งานบุญงานประเพณีปลอดเหล้า

ทุกวันนี้ มีข่าวให้เห็นบ่อยๆ เกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว ในองค์กร และในชุมชน และบ่อยครั้งที่พบว่า ผู้ก่อเหตุสารภาพว่า เป็นเพราะอยู่ในภาวะมีเมามาจากการกินเหล้าจนควบคุมสติไม่ได้ ซึ่งเรื่องทำนองนี้มิให้เห็นอยู่เป็นประจำ อย่างเช่น สามีสดื่มเหล้าเมาแล้วทะเลาะทุบตีภรรยา ทำร้ายลูกและบุคคลในครอบครัว วัยรุ่นจับกลุ่มดื่มเหล้า แล้วเกิดอาการคึกคะนอง ยกพวกทุบตีกับคู่อริในสถาบันอื่น ชาวบ้านทะเลาะกันในงานมหรสพต่างๆ เนื่องจากดื่มเหล้า เมา คุมสติไม่ได้ ก่อเรื่องทะเลาะวิวาทกัน และสุรายังทำให้ผู้เสพเป็นโรคเรื้อรังและเสียชีวิตก่อนวัยอันควร นอกจากนี้ก็มีข่าวการก่อคดีต่างๆ โดยผู้กระทำความผิดตกอยู่ใต้อิทธิพลของแอลกอฮอล์ รวมถึงการกระทำบางอย่างที่เป็นอันตรายต่อตนเองเนื่องจากอยู่ในภาวะมีเมามา เช่น เมาแล้วขับรถไปเกิดอุบัติเหตุทำให้ตนเองและผู้อื่นได้รับอันตรายจนถึงขั้นเสียชีวิต ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่พบบ่อยในสังคมปัจจุบัน

ในเมื่อเหตุการณ์อันไม่พึงประสงค์ที่กล่าวมาข้างต้นเป็นจากการดื่มสุรา ก็แสดงว่า พฤติกรรมการดื่มสุราเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสมไม่สมควรปฏิบัติ และเป็นของต้องห้าม แม้แต่ในสังคมชาวพุทธซึ่งนับถือศีล 5 ที่มีศีลข้อหนึ่งระบุว่า ควรงดเว้นสุราและของมีเมามา แต่ทำไมคนก็ยังนิยมดื่มสุราก็พบเห็นอยู่ทุกวันเป็นปกติ และแม้ว่าสุราจะเป็นสินค้าอันตราย แต่ก็หาซื้อหาบริโภคได้ง่าย

สาเหตุที่สุราเป็นที่ยอมรับในสังคมก็เพราะการดื่มสุราก็เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมทางสังคมที่ปฏิบัติติดต่อกันมานานจนเป็นความเคยชิน เช่น การดื่มเพื่อเปิดงาน การดื่มสังสรรค์ในงานเลี้ยงต่างๆ การพบปะพูดคุย การเฉลิมฉลองกิจกรรมต่างๆ จนประชาชนมีความเคยชินในการดื่ม และดื่มต่อเนื่องจนติดและก่อให้เกิดอันตรายต่างๆ ตามมา

สมัยที่ไปทำงานในประเทศหนึ่งซึ่งเป็นประเทศที่มีภูมิอากาศเป็นเมืองหนาว อุณหภูมิต่ำกว่า 0 องศาเซลเซียส ประมาณ 4-6 เดือนต่อปี ประเทศนี้มีสุราจำหน่ายแพร่หลายมาก ราคาไม่แพงเพราะมีการผลิตที่แพร่หลาย แข่งขันกันลดราคาแย่งตลาด ประชาชนนิยมบริโภค และมีบ่อยครั้งที่ผู้ดื่มสุราจนเมา ก็ออกมานอนพักนอกอาคาร ผลอหลับไป ตื่นเช้าก็มีคนพบว่า ร่างกายแข็งตายไปแล้ว เพราะอุณหภูมิของอากาศต่ำกว่าจุดเยือกแข็ง นอกจากนี้ ประชาชนจำนวนมากยังเป็นทางสุรา เกิดภาวะเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง และอายุสั้น ภาวะดังกล่าวทำให้ประเทศต้องออกมาขอให้ประชาชนลดการดื่มสุรา โดยในปีหนึ่ง ช่วงที่ประชุมประเทศกล่าวให้พรปีใหม่แก่ประชาชนผ่านสื่อโทรทัศน์ ท่านได้ขอให้ประชาชนเฉลิมฉลองปีใหม่โดยดื่มนมแทนเหล้า พร้อมทั้งประกาศว่า ขอให้ภาคราชการทำเป็นตัวอย่าง โดยงานเลี้ยงต่างๆ ที่จัดโดยหน่วยงานของรัฐจะต้องไม่มีเหล้าอยู่บนโต๊ะอีกต่อไป ซึ่งภาครัฐจำเป็นต้องให้ความร่วมมือ เพราะเป็นคำสั่งของผู้นำประเทศ ตอนนั้นมีโอกาสไปร่วมงานเลี้ยงสังสรรค์หลายครั้ง ก็พบว่าไม่มีเหล้าอยู่บนโต๊ะอาหารจริงๆ บางงาน เจ้าภาพเอาขวดเหล้าไปวางไว้ใต้โต๊ะและยังคงดื่มกันต่อไป

อันตรายจากเหล้าทำให้องค์การอนามัยโลกออกมาขึ้นชื่อว่า “สุราไม่ใช่สินค้าธรรมดา” แปลว่าเป็นสินค้าอันตราย แต่ก็ไม่ได้ถึงกับห้ามดื่ม เพียงแต่ขอให้ประชาชนดื่มอย่างรับผิดชอบ โดยกำหนดแนวทางรณรงค์เกี่ยวกับการลดอันตรายจากการดื่ม ซึ่งหมายความว่า อยากจะดื่มก็ดื่มไป แต่ขอให้หลีกเลี่ยงการดื่มที่ก่อให้เกิดอันตราย หรือที่เรียกว่า “harmful use of alcohol”

แม้แต่องค์การอนามัยโลกก็ยังไม่กล้าออกมาห้ามการดื่มสุรา เพียงแต่ขอให้ดื่มอย่างรับผิดชอบ ก็แสดงถึงความยอมรับว่า แม้สุราจะมีอันตราย แต่ก็ยังเห็นว่า ประชาชนสามารถดื่มต่อไปได้ แล้วให้ระมัดระวังกันเองก็แล้วกัน ซึ่งในความเป็นจริง การดื่มเหล้าเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้ดื่มขาดความระมัดระวัง จึงหวังให้ประชาชนดื่มอย่างระมัดระวังได้ยาก และเกิดอันตรายตามมาให้เห็นเสมอ

ในประเทศไทย กระทรวงสาธารณสุขได้ขานรับคำชี้แนะขององค์การอนามัยโลก แต่ที่รู้ดีว่า จะปล่อยให้ประชาชนไปควบคุมอันตรายกันเองคงไม่พอ จึงได้มีการออกกฎหมายมาควบคุมคือ พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อลดปริมาณการดื่มแอลกอฮอล์ของประชากรโดยรวม และป้องกันการเพิ่มขึ้นของผู้ดื่มแอลกอฮอล์ รวมทั้งเพื่อมุ่งประสงค์ลดอันตรายจากการดื่ม เช่น อุบัติเหตุ ความรุนแรง และปัญหาสุขภาพ ซึ่งกล่าวได้ว่า พ.ร.บ. นี้ เป็นเครื่องมือสำคัญในการควบคุมป้องกันอันตรายจากการดื่มสุรา

ที่ผ่านมา หลายภาคส่วนในสังคมได้พยายามรณรงค์เพื่อให้ประชาชนลด ละ และเลิกดื่มแอลกอฮอล์ ผลงานที่สร้างผลกระทบอย่างชัดเจนคือ การรณรงค์ไม่ให้มีการมอบเหล้าเป็นของขวัญปีใหม่ ด้วยข้อความว่า “ให้เหล้าเท่ากับแข่ง” ซึ่งใช้ได้กับช่วงอื่นๆ ด้วย เช่น การให้ของขวัญในวาระต่างๆ ผลการรณรงค์ทำให้ซูเปอร์มาเก็ตต่างๆ ต้องดึงเหล้าออกจากชุดกระเช้าของขวัญ เพราะไม่มีผู้นิยมซื้ออีกต่อไป

อีกหลายกิจกรรมที่มีส่วนช่วยในการสร้างกระแสสังคมเพื่อลดเหล้า ได้แก่ กิจกรรมการสวดมนต์ข้ามปี (ซึ่งทำให้คนลดการฉลองปีใหม่ด้วยการดื่มเหล้า) และการรณรงค์งดเหล้าเข้าพรรษา เป็นต้น ในหลายพื้นที่ มีการรณรงค์งานบุญปลอดเหล้า (เช่น งานวันสำคัญทางศาสนา งานทำบุญขึ้นบ้านใหม่ งานศพ) ซึ่งก็มีเหตุผล เพราะการดื่มเหล้าเป็นเรื่องที่ผิดศีลธรรม (ศีลข้อ 5) แต่ก็สำเร็จได้ยาก เพราะบ้านหรือหน่วยงานที่เป็นเจ้าภาพมักจะถูกเรียกร้องให้เอาเหล้ามาแจกจ่าย

ถึงเวลาแล้วที่สังคมจะหันมาลดอันตรายจากเหล้า หากเริ่มกันที่งานบุญและงานประเพณีต่างๆ ก็จะเป็นการลดการเสพเหล้าในผู้มางาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วัยรุ่นหรือคนรุ่นใหม่ ซึ่งจะเป็นการลดโอกาสที่จะดื่มต่อจนติดเป็นนิสัยต่อไป

นพ.วิวัฒน์ โรจนพิทยากร
บรรณาธิการ